

**EUROOPAN KOMISSION VASTAUKSET EUROOPAN
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN**

**”YRITYSTEN ENERGIATEHOKKUUSTOIMET: JONKIN VERRAN
ENERGIANSÄÄSTÖJÄ MUTTA PUUTTEITA SUUNNITTELUSSA JA HANKKEIDEN
VALINNASSA”**

TIIVISTELMÄ

I. Energiatehokkuus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan saavuttaa energiaunionin yleiset tavoitteet sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa esitetyt EU:n energia- ja ilmastotavoitteet vuosiksi 2030 ja 2050.

Energiatehokkuuspolitiikan merkittävä vahvistaminen on olennainen osa kaikkia skenaarioita, jotka komissio on esittänyt vuoteen 2030 ulottuvassa ilmastotavoitesuunnitelmassa¹. Tämän vuoksi komissio ehdotti energiatehokkuusdirektiivin tarkistamista 55-valmiuspaketissa².

Energiatehokkuustavoite on nykyisessä energiatehokkuusdirektiivissä 32,5 prosenttia (ja kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa alle 30 %), josta sen tulisi energian loppukulutuksen osalta nousta 36 prosenttiin ja primäärienergian kulutuksen osalta 39 prosenttiin. Luvut vastaisivat ehdotettua 9 prosentin lisävähennystä energiankulutukseen EU:ssa.

II. Energiäkäänne onnistuu vain, jos kaikista talouden toimialoista tulee energiatehokkaampia. Yritykset toimivat teollisuus-, kuljetus- ja palvelualoilla, joiden osuus energian loppukulutuksesta on yli kaksi kolmasosaa.

Suurin osa jäsenvaltioiden toteuttamista energiatehokkuuteen suunnatuista rahoitustoimenpiteistä on osa niiden energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklan mukaisia energiatehokkuusvelvoitteita. Komission ehdotuksessa energiatehokkuusdirektiivin tarkistamisesta vahvistettiin näitä velvoitteita: energiansäästövaatimus lähes kaksinkertaistettiin 0,8 prosentista 1,5 prosenttiin energian loppukulutuksesta.

Tarkasteltaessa eri aloille kohdennettuja politiikkatoimia voidaan todeta, että suurin osa jäsenvaltioiden ilmoittamista energiansäästöistä on saavutettu monialaisilla toimilla, jotka eivät ole kytkettävissä johonkin tiettyyn toimialaan. Suurin osa ilmoitetuista toimenpiteistä on kohdennettu palveluihin ja teollisuuteen, jotka kattavat useimmat yritykset (paitsi kuljetusyritykset) ja julkisen sektorin.

III. Koheesio- ja talouspolitiikan rahastot kuuluvat tärkeimpiin EU-rahoituksen lähteisiin, joilla tuetaan suoria investointeja yritysten energiatehokkuuteen. Tämä tuki on ratkaisevan tärkeää, kun otetaan huomioon, että energiatehokkuus on yksi niistä aloista, joilla investointivaje on EU:n suurimpia, ja että EU:n rahoitus on energiatehokkuusinvestointien houkuttelemisen ja kasvattamisen keskeinen liikkeellepaneva voima.

---

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle – Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi, COM(2020) 562 final, 17.9.2020.

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta, COM(2021) 550 final, 14.7.2021.

V. Energiatehokkuusdirektiivissä korostetaan yritysten energiansäästömahdollisuuksia ja panosta unionin energiatehokkuustavoitteiden saavuttamiseen. Pakollisissa kansallisissa energiatehokkuuden toimintasuunnitelmissa esitetään jäsenvaltioiden rahoitustarpeet.

VI. Vaikka kaikissa ohjelmissa ei ollut selkeää yhteyttä suunnitteluasiakirjoihin, kansallisten viranomaisten valitsemat hankkeet edistivät mainittuja painopisteitä. Rahoitusvälineiden valinnalle ei edellytetty perusteluja vuosien 2014–2020 säännöissä, mutta niitä edellytetään uudella kaudella.

VIII. Komissio on samaa mieltä tilintarkastustuomioistuimen arviosta, jonka mukaan investoinnit olivat yleisesti ottaen tehokkaita.

X. Rahoituskaudella 2021–2027 toimintapoliittisessa tavoitteessa 2 (”Vihreämpi, vähähiilinen...”) asetetaan kaksi erityistavoitetta, joilla on selvät yhteiset tuotos- ja tulosindikaattorit. Koheesio politiikan seurantajärjestelmän avulla indikaattorit voidaan suodattaa erityistavoitteiden mukaan.

Komissio katsoo, että myös primäärienergian intensiteetti on merkityksellinen indikaattori, kun mitataan energiatehokkuustoimenpiteiden vaikutuksia.

XI. Komission mielestä tilintarkastustuomioistuimen arvioimia vaikutuksia, jotka yrityksiin tehdyillä energiatehokkuusinvestoinneilla on saavutettu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) sekä koheesiorahastojen puitteissa kaudella 2014–2020, tulisi tarkastella vuoden 2020 energiatehokkuustavoitetta vasten. Tilintarkastustuomioistuimen laskelmassaan esittämien oletusten perusteella tämä johtaisi arvioon, jonka mukaan hankkeiden tuottamat säästöt ovat noin 2,3 prosenttia vuoden 2020 tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavista ponnisteluista.

Panos on merkittävä, kun sen arvioinnissa otetaan huomioon kaikki energiatehokkuustavoitteita edistävät toimijat, joista yritykset muodostavat vain murto-osan. Lisäksi panosta arvioitaessa olisi otettava huomioon eri toimenpiteet, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet saavuttaakseen energiatehokkuusdirektiivin, rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin, EU:n päästökauppajärjestelmän ja taakanjakoasetuksen mukaiset energiatehokkuustavoitteensa. Lisäksi ne ovat ottaneet käyttöön ajoneuvojen hiilidioksidipäästönormit ja muita politiikkatoimia, kuten verotoimenpiteitä, toimittajia koskevia velvoitteita, tiedotuskampanjoita, älymittareita ja tuotepoliittisia toimia (ekologinen suunnittelu ja energiamerkinnät). Itse asiassa EU:n rahoitustuki ja erityisesti EAKR:n ja koheesiorahaston tuki muodostavat vain osan kaikista ponnisteluista.

XII. Ensimmäinen luetelmakohta: Komissio hyväksyy ensimmäisen suosituksen osittain.

Toinen luetelmakohta: Komissio hyväksyy toisen suosituksen.

JOHDANTO

01. Energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti tuotoksella voidaan viitata suoritteeseen, palveluun, tavaraan tai energiaan.

02. Komissio korostaa, että energiatehokkuuden parantaminen edistää myös energiamarkkinoiden kestävyyttä, sillä silloin energian kysyntä ja tuonti vähenevät ja kuluttajien energialaskut pienenevät. Siten myös energian hintojen mahdollisen nousun taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset lievenevät.

05. Hiljattain tehdyn energiatehokkuusdirektiivin uudelleenlaatumista koskevan ehdotuksen 4 artiklassa asetetaan unionin sitova tavoite 9 prosentin vähennyksestä energiankulutukseen vuoteen 2030 mennessä (sekä primäärienergiaan että energian loppukulutukseen verrattuna vuoden 2020 viiteskenaarioennusteisiin vuodelle 2030). Tämä uusi tavoite vastaa 36 prosentin

vähennystä energian loppukulutukseen ja 39 prosentin vähennystä primäärienergian kulutukseen vuoteen 2030 mennessä ilmastotavoitesuunnitelmaan³ liittyvän vaikutustenarvioinnin mukaisesti.

07. Kansallisia tavoitteita kutsutaan vuoden 2018 tarkistetussa energiatehokkuusdirektiivissä kansallisiksi panoksiksi. Jäsenvaltiot asettavat ne itse.

Komissio analysoi jäsenvaltioiden asettamia kansallisia panoksia arvioidakseen, miten ne yhdessä edistävät EU:n tavoitteen saavuttamista. Koska kansalliset panokset ovat kuitenkin suuntaa-antavia, komissiolla ei ole valtuuksia puuttua niihin suoraan.

13. Kansalliset energiatehokkuuden toimintasuunnitelmat toimivat kehyksenä kansallisten energiatehokkuusstrategioiden laatimiselle ja kattoivat energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet, joilla pyrittiin saavuttamaan vuodelle 2020 asetetut kansalliset energiatehokkuustavoitteet.

Energiatehokkuusdirektiivissä säädetyin mukaisesti kansalliset energiatehokkuuden toimintasuunnitelmat sisälsivät politiikkatoimia, joilla oli tarkoitus saavuttaa kunkin jäsenvaltion asettama suuntaa-antava energiatehokkuustavoite.

Kansalliset energiatehokkuuden toimintasuunnitelmat toimivat laajoina strategisina toimintapolitiittisina asiakirjoina, ja niissä tehtyjen analyysien avulla jäsenvaltiot pystyivät valmistelemaan koheesipolitiikan ohjelmiaan, tunnistamaan investointien esteitä ja laatimaan johdonmukaisen lähestymistavan energiatehokkuuden parantamiseksi kansallisella tasolla. Kansallisten energiatehokkuuden toimintasuunnitelmien toimenpiteet eivät kuitenkaan rajoittuneet EU:n tai julkisen sektorin rahoitustoimenpiteisiin. Kansalliset energiatehokkuuden toimintasuunnitelmat olivat poliittisesti laaja-alaisia. Niihin kuuluvia politiikkatoimia olivat muun muassa verotoimenpiteet, toimittajia koskevat velvoitteet, tiedotuskampanjat, älymittarit, tuotteita koskeva politiikka (ekologinen suunnittelu ja energiamerkinnt) sekä rakennusmääräykset.

Lopuksi on selvennettävä, että kansalliset energiatehokkuuden toimintasuunnitelmat eivät olleet oikeudellisesti sitovia tavoitteiden tai esitettyjen toimenpidesuunnitelmien osalta. Oikeudellisessa kehyksessä ei myöskään edellytetty kytköstä kansallisten energiatehokkuussuunnitelmien ja kansallisen tai EU:n rahoituksen välillä. Tämä koskee myös EAKR:ää ja koheesiorahastoa.

HUOMAUTUKSET

34. b) Olisi tosiaan varmistettava, että toimenpideohjelmat mukautetaan kansallisiin energiatehokkuuden toimintasuunnitelmiin. Mukauttaminen voi kuitenkin olla vaikeaa, koska toimenpideohjelma ja kansallinen energiatehokkuuden toimintasuunnitelma valmistellaan ja hyväksytään eri aikaan.

37. Komissio huomauttaa, että energia- ja ilmastokäänne onnistuu vain, jos kaikista talouden toimialoista tulee energiatehokkaampia. Yritykset toimivat teollisuus-, kuljetus- ja palvelualoilla, joiden osuus energian loppukulutuksesta on yli kaksi kolmasosaa.

43. Komissio viittaa kohtiin 13 ja 34 b) antamiinsa vastauksiin.

44. Slovenian hallintoviranomainen vahvisti, että kun yrityksiä tuetaan koheesipolitiikan rahastoista toimintalinjojen 1 ja 3 (PA1 ja PA3) mukaisesti vuosien 2014–2020 toimenpideohjelmien puitteissa, käytössä on myös eräitä yritysten (pääasiassa pienten ja keskisuurten yritysten) resurssi- ja energiatehokkuuteen kohdistuvia toimenpiteitä. Tällaiset toimenpiteet eivät perustu suoraan kansallisiin energiatehokkuuden toimintasuunnitelmiin, mutta niitä suunniteltaessa talousministeriö tekee tavallisesti yhteistyötä energiatehokkuudesta vastaavan infrastruktuuriministeriön kanssa.

---

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle – Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi, COM(2020) 562 final, 17.9.2020.

Yrityksiä tuettaessa resurssi- ja energiatehokkuutta tavoitellaan yleensä noudattamalla valintaperusteita, joiden mukaisesti resurssi- ja energiatehokkuuden edistämisestä saa lisäpisteitä.⁴

45. Yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen sisältyy erityinen kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskeva mahdollistava edellytys, joka jäsenvaltioiden tulee täyttää, jotta komissio korvaa niille aiheutuneita menoja. Yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa todetaan myös, että ohjelmissa on oltava tiivistelmä haasteista, myös kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa yksilöidyistä haasteista. Johdonmukaisuuden tarkistaminen tarkoittaa paljon muutakin kuin sitä, että kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa yksilöidyt haasteet otetaan huomioon.

75. Komission vuonna 2014 julkaisemassa teknisessä ohjeessa ”Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding” korostetaan standardien merkitystä energiatehokkuusinvestoinneista päätettäessä.

Komissio toteaa, että vuodet 2021–2027 kattavan yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaan hallintoviranomainen varmistaa toimia valitessaan, että valittujen toimien osalta vallitsee paras mahdollinen suhde tuen määrään, toteutettavien toimintojen ja tavoitteiden saavuttamisen välillä. Myös valintaperusteilla ja -menettelyillä on priorisoitava toimet, joissa EU:n rahoituksella edistetään mahdollisimman tehokkaasti ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Näiden säännösten tarkoituksena on estää se, että valituksi tulisi hankkeita, jotka eivät juurikaan edistä ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi tukimuoto tulee perustella ennen ohjelman hyväksymistä. Näin komissio voi estää avustusten käytön silloin, kun rahoitusvälineet olisivat tehokkaampia.

76. Standardeja pidettiin muiden politiikkatoimien ohella keskeisinä välineinä, joiden avulla voidaan saavuttaa kunnianhimoisemmat energiatehokkuustavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Standardeilla voidaan tarkoittaa monia asioita, kuten lähes nollaenergiarakennuksia koskevaa velvoitetta sekä ekologista suunnittelua koskevan direktiivin ja tuotteiden energiamerkintöjä koskevan asetuksen vaatimuksia. Koska yritykset ovat luonteeltaan erilaisia ja EU:n säännöstö moninainen, yrityksille on vaikeampaa laatia yhteisiä standardeja.

81. Energiatehokkuusriskien vähentämiseksi perustettu tietokanta (De-risking Energy Efficiency Platform, DEEP) on komission tukema avoimen lähdekoodin aloite, joka on tarkoitettu tietojen toimittamiseen alhaalta ylöspäin. Sillä pyritään vähentämään energiatehokkuusinvestointien riskejä vähentämällä niitä riskejä, joita rahoituslaitokset ja markkinatoimijat katsovat energiatehokkuustoimenpiteissä olevan. Sitä ei ole suunniteltu muodollisten taloudellisten tai teknisten viitearvojen kehittämiseksi energiatehokkuutta koskeville vähimmäis- tai keskimääräisille tavoitteille. Lisäksi on tärkeää korostaa, että vaikka DEEP-tietokannassa on yli 17 000 hanketta (josta määrä on hiljattain kasvanut yli 24 000 hankkeeseen), jotkin tiettyjen maiden ja toimenpiteiden osajoukot eivät välttämättä ole riittävän suuria tilastollisesti merkityksellistä vertailua varten.

88. Komissio korostaa, että kuten tilintarkastustuomioistuin huomautuksissa 81–87 esitti, energiatehokkuushankkeet olivat tehokkaita.

Komissio katsoo lisäksi, että DEEP-otoksen ja tilintarkastustuomioistuimen tässä tarkastuksessa käyttämän otoksen välillä voi olla eroja. Tämä voi selittää tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat erot välttämiskustannusten mediaanissa.

Välttämiskustannusten mediaani voi itse asiassa vaihdella huomattavasti eri toimenpidetyyppien, jäsenvaltioiden tai alueiden välillä. Siksi erot otoksen muuttujien suhteellisessa painoarvossa voivat aiheuttaa eroavaisuuksia otosten mediaaniarvoissa. Lisäksi komissio korostaa, että osaa DEEP-tietokantaan kerätyistä hankkeista voi pitää esimerkkeinä energiatehokkuusinvestointien parhaista käytännöistä. Esimerkkien tarkoituksena on esitellä energiatehokkuusinvestointien taloudellisia

⁴ Slovenian uusi kansallinen energiatehokkuuden toimintasuunnitelma: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf

hyötyjä ja edistää halukkuutta tehdä tällaisia järkeviä investointeja. Tämäkin voi olla yksi syy siihen, että DEEP-tietokannan mediaanikustannus oli alhaisempi EAKR:n ja koheesiorahastojen hankkeisiin verrattuna.

94. Yhteinen vastaus kohtiin 94–98.

Kustannustehokkuusarvioinneissa on huomioitava paitsi energiansäästöt myös energiatehokkuusinvestointien lukuisat muut hyödyt. Investoinnit edistävät useita toimintapoliittisia tavoitteita ja voivat houkutella yksityisiä investointeja myös monimutkaisemmilla aloilla. Muita hyötyjä ovat energiansäästöjen ohella muun muassa positiiviset taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristövaikutukset.

Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt vähenevät, yritysten kokonaiskustannukset alenevat tuottavuuden ja kilpailukyvyn lisääntyessä ja omaisuuserien arvo kasvaa ja käyttöikä pitenee. Lisäksi investoinnit luovat uusia työpaikkoja. Muiden hyötyjen merkitystä kustannustehokkuuden arvioinnissa havainnollistaa Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) arvio, jonka mukaan tuottavuus- ja toiminnallisten hyötyjen arvo voi teollisuudessa olla jopa 2,5-kertainen verrattuna energiansäästöjen arvoon.⁵

98. EU:n varojen käyttöä tällaisiin hankkeisiin on arvioitava perusteellisesti. Investointihankkeen tehokkuutta ei tulisi arvioida pelkästään sen taloudellisen tuloksellisuuden perusteella, vaan huomioon olisi otettava myös muut perusteet, kuten energiansäästöt, kasvihuonekaasujen väheneminen ja yrityksen kokonaiskustannusten pieneneminen (mikä parantaa sen kilpailukykyä ja auttaa säilyttämään/luomaan työpaikkoja).

99. Tietyissä olosuhteissa (kuten tietyissä jäsenvaltioissa) joidenkin yritysten voi esimerkiksi olla vaikeaa tai mahdotonta päästä markkinoille, jotta ne voisivat itse rahoittaa tällaisia toimia. Tällöin avustukset voivat olla lyhyellä aikavälillä ainoa keino sijoittaa energiatehokkuuteen.

Ennen kuin ohjelmat vuosille 2021–2027 hyväksytään, komissio tarkistaa jäsenvaltioiden antamat perustelut avustusten käytölle selvittääkseen, täyttyvätkö avustusten käytön edellytykset kyseisessä jäsenvaltiossa tai kyseisellä alueella.

105. Yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa hankkeiden valinta ja valintaperusteista päättäminen kuuluvat jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten tehtäviin ja vastuulle. Komissio osallistuu seurantakomiteoiden työhön neuvonantajana. Komiteoissa hyväksytään hankkeiden valinnassa sovellettavat menetelmät ja perusteet.

Takaisinmaksuaika ei ole ainoa tehokkuuden mittari. Sitä voi myös olla vaikeampi todentaa, koska se riippuu useista tapauskohtaisista oletuksista. Se saattaisi aiheuttaa hankkeiden toteuttajille hallinnollista rasitusta, mikä vähentäisi niiden investointihalukkuutta ja heikentäisi siten toimintapoliittisia tavoitteita. Käytössä olevien menettelyjen olisi oltava oikeassa suhteessa tuen määrään, ja niissä olisi otettava huomioon tukimuoto ja muut erityisedellytykset. Kuten tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen 11/2020 annetussa vastauksessa todetaan, komissio katsoo lisäksi, että rakennuksia koskevat valintaperusteet ja -menettelyt on mukautettava vastaamaan kunkin toimenpiteen erityistavoitteita. Niissä olisi myös otettava huomioon, että tällaiset rakennuksiin tehtävät investoinnit ovat hankekohtaisia, vakioimattomia ja useista tekijöistä riippuvaisia. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi rakennuksen kunto, ilmasto-olosuhteet, työvoima-, energia- ja materiaalikustannukset sekä rakennuksen käyttötarkoitus.

Lisäksi komission vuonna 2014 julkaisemassa teknisessä ohjeessa ”Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding” esitettiin, että nettonykyarvo (NPV) olisi yleisesti

⁵ Esimerkiksi IEA:n tutkimuksessa ”Capturing the Multiple Benefits of Energy Efficiency” havaittiin, että kun tuottavuus- ja toiminnallisten hyötyjen tuottama arvo teollisuusyrityksille sisällytettiin yritysten perinteisiin sisäisen korkokannan laskelmiin, energiatehokkuustoimenpiteiden takaisinmaksuaika lyheni 4,2 vuodesta 1,9 vuoteen.

suositeltava kustannustehokkuuden arviointiperuste pelkän takaisinmaksuajan sijaan. Tämä johtuu siitä, että NPV:n avulla voidaan ottaa huomioon hankkeen rahavirta koko sen elinkaaren aikana.

107. Lainsäädäntövallan käyttäjät käyttivät koheesiopolitiikan ohjelmia koskevan tuloskehysten määrittelyn perustana rahoitus- ja tuotosindikaattoreita, joita oli määrä arvioida ohjelmien väliarvioinnin ja päättämisen yhteydessä.

Ehdotus, jonka mukaan ohjelmissa seurattaisiin rahoitettujen toimenpiteiden tuloksia, ei ollut osa sääntelyvaatimuksia. Se olisi myös aiheuttanut huomattavan taakan viranomaisille ja edunsaajille. Ohjelmien vaikutusten arviointi kuuluu kansallisella ja EU:n tasolla toteutettavaan ohjelmien arviointiin.

Lainsäädäntövallan käyttäjät määrittivät tuloskehystä koskevat vaatimukset vuosia 2014–2020 koskevassa lainsäädännössä. Lainsäädäntövallan käyttäjät ovat muuttaneet tuloskehystä koskevia säännöksiä ohjelmakauden 2021–2027 osalta siten, että ne sisältävät myös edunsaajia koskevia tuotosindikaattoreita (tuotosindikaattoreita).

110. Kasvihuonekaasupäästöjen arvioituja vähennyksiä koskeva tavoite on tällä hetkellä 20 miljoonaa tonnia. Tavoite on tarkoitettu saavutettavaksi useiden eri investointiprioriteettien avulla, energiatehokkuus mukaan luettuna. Matalampi tavoite on perusteltu pääasiassa siksi, että ensimmäisissä ohjelmissa ollut pieni määrä laskentavirheitä on poistettu.

Yritysten energiatehokkuudelle ei asetettu yhteistä indikaattoria. Useissa ohjelmissa käytettiin kuitenkin investointiprioriteettia 4b, minkä yhteydessä käytettiin yrityksiä koskevia indikaattoreita ja yhteistä indikaattoria kasvihuonekaasupäästöjen arvioidusta vähennyksestä (kansallisia menetelmiä käyttäen).⁶

112. Vuosien 2014–2020 ohjelmakohtaiset tuotosindikaattorit oli tarkoitettu vaikutus-/asiayhteysindikaattoreiksi, joiden tarkoituksena oli määrittää yleinen suuntaus, johon ohjelmalla pyrittiin vaikuttamaan.⁷

114. Ohjelmakohtaiset indikaattorit ovat, kuten niiden nimikin sanoo, ohjelmakohtaisia. Niiden tarkoituksena oli seurata tuettujen hankkeiden tiettyjä näkökohtia ohjelmatasolla.

116. b) Rahoituskaudella 2021–2027 toimintapoliittisessa tavoitteessa 2 (”Vihreämpi, vähähiilinen...”) asetetaan kaksi erityistavoitetta: 2.1 ”edistämällä energiatehokkuutta ja vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä” ja 2.2 ”edistämällä uusiutuvaa energiaa direktiivin (EU) 2018/2001 mukaisesti...”. EAKR:stä ja koheesiorahastosta annetun asetuksen 2021/1058 liitteessä I vahvistetaan erikseen kummallekin erityistavoitteelle merkitykselliset yhteiset tuotos- ja tuotosindikaattorit. Koheesiopolitiikan seurantajärjestelmän (josta määrätään yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa (EU) 2021/1060) avulla indikaattorit voidaan suodattaa erityistavoitteiden mukaan.

Komissio katsoo, että myös primäärienergian intensiteetti on merkityksellinen indikaattori, kun mitataan energiatehokkuustoimenpiteiden vaikutuksia.

Lisäksi rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa menetelmässä (3 artikla ja liite D) uusiutuva energia määritellään yhdeksi rakennuksen energiatehokkuuden osatekijäksi. Rakennuksen energiatehokkuutta mitataan arvolla kWh/m² vuotta kohti. Siinä yhdistyvät energian tarve,

⁶ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/In-profile-Cohesion-policy-reducing-GHG/cwbb-y39w>

⁷ Ks. käsite- ja suositusasiakirja:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_monitoring_evaluation_en.pdf

energiankäyttö ja energian tuotanto paikan päällä (esim. verkkokaasu, verkkosähkö ja uusiutuvat energialähteet paikan päällä). Rakennuksen energiatehokkuutta laskettaessa sekä energiansäästöt että tuotettu uusiutuva energia ovat tärkeitä.

120. Komissio katsoo, että tilintarkastustuomioistuimen arvioima osuus olisi asetettava asiayhteyteensä. Erityisesti olisi otettava huomioon eri toimenpiteet, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet kokonaistavoitteen saavuttamiseksi. Energiatehokkuutta edistävät muutkin politiikkatoimet, kuten verotoimenpiteet, toimittajia koskevat velvoitteet, tiedotuskampanjat, älymittarit ja tuotteita koskeva politiikka (ekologinen suunnittelu ja energiamerkinnot).

Lisäksi komissio katsoo, että tilintarkastustuomioistuimen arvioimaa osuutta olisi tarkasteltava vuoden 2020 energiatehokkuustavoitetta vasten vuoden 2030 tavoitteen sijaan, sillä hankkeet vastaavat ohjelmakautta 2014–2020. Vuoden 2030 energiatehokkuustavoitteesta päätettiin vasta ohjelmakauden 2014–2020 lopussa, kun lainsäädäntövallan käyttäjät hyväksyivät energiatehokkuudesta annetun direktiivin muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2018/2002 joulukuussa 2018. Näin ollen historiallinen vertailuajankohta olisi vuosi 2013. Tilintarkastustuomioistuimen esittämän logiikan mukaisesti vuoden 2020 energiatehokkuustavoitteen saavuttamiseksi vaadittavat energiansäästöt olivat 21 miljoonaa öljykvivalenttitonnia vuoden 2014 alussa, jolloin ohjelmakausi 2014–2020 alkoi. Tämä johtaisi arvioon, jonka mukaan hankkeiden tuottamat säästöt ovat 2,3 prosenttia vuoden 2020 tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavista ponnisteluista, kun kaikki rahoitetut hankkeet ovat toiminnassa.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

123. Kuten edellä on korostettu, koheesiopolitiikan rahastojen tehtävä energia-asioissa on edistää unionin ilmasto- ja energiavoitteiden saavuttamista, energiatehokkuustavoitteet mukaan luettuina.

Komissio katsoo, että tässä kohdassa esitetyn yleisen toteamuksen vastaisesti kertomuksen kokonaistulokset osoittavat sektorin hankkeiden edistyneen EU:n tavoitteita merkittävästi. Näin tapahtui juuri sen vuoksi – ei siitä huolimatta –, että jäsenvaltiot saivat oikeuden käyttää valintaperusteita ja -menettelyjä, jotka soveltuivat niiden kansallisiin ja alueellisiin tarkoituksiin. Vuosien 2021–2027 kehukseen sisältyy tehokkuutta parantavia säännöksiä, kuten parempi mukauttaminen EU:n strategiseen kehukseen, komission aktiivisempi osallistuminen tukimuotoa koskeviin päätöksiin sekä helpommat avustusten ja rahoitusvälineiden yhdistäminen. On kuitenkin otettava huomioon, että rahoituksen saanti, yritysten mahdollisuudet, tulotasot ja markkinoiden toimintapuutteiden luonne vaihtelevat huomattavasti EU:n ja usein jäsenvaltioidenkin sisällä. Siksi tehokkuus kärsisi, jos päätökset hankkeiden valintaperusteista ja -menettelyistä tehtäisiin EU:n tasolla.

Suositus 1 – Selvennetään, mitä rakennerahastoilla pyritään saavuttamaan energiatehokkuuden alalla

Komissio ei hyväksy suosituksen a) osaa.

a) Komissio tarkastelee vuosien 2021–2027 ohjelmia arvioidessaan, voidaanko energiatehokkuuteen suunnitellulla rahoituksella tuottaa parasta mahdollista lisäarvoa EU:n tavoitteiden ja painopisteiden mukaisesti ja kansalliset, alueelliset ja paikalliset tarpeet ja rajoitteet huomioon ottaen. Se arvioi myös kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin liittyvän ”mahdollistavan edellytyksen” täyttymistä.

b) Komissio hyväksyy suosituksen b) osan.

130. Standardeja pidettiin muiden politiikkatoimien ohella keskeisinä välineinä, joiden avulla voidaan saavuttaa kunnianhimoisemmat energiatehokkuustavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Standardeilla voidaan tarkoittaa monia asioita, kuten lähes nollaenergiarakennuksia koskevaa velvoitetta sekä ekologista suunnittelua koskevan direktiivin ja tuotteiden energiamerkinnot koskevan asetuksen vaatimuksia. Koska yritykset ovat luonteeltaan erilaisia ja EU:n säännöstö moninainen, yrityksille on vaikeampaa laatia yhteisiä standardeja.

132. Komissio katsoo, että kustannustehokkuutta koskevissa arvioinneissa on otettava energiansäästöjen lisäksi huomioon energiatehokkuusinvestointien moninaiset hyödyt, toteutettujen toimien vaikutus useiden toimintapoliittisten tavoitteiden edistämiseen sekä hyödyt, jotka ulottuvat energiansäästöjä pidemmälle. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt vähenevät, yritysten kokonaiskustannukset alenevat tuottavuuden ja kilpailukyvyn lisääntyessä ja omaisuuserien arvo kasvaa ja käyttöikä pitenee. Lisäksi investoinnit luovat uusia työpaikkoja.

Näiden muiden hyötyjen myönteinen taloudellinen vaikutus yrityksiin voi olla suurempi – joissakin tapauksissa useita kertoja suurempi – kuin energiansäästöjen vaikutus.

Suositus 2 – Tarkistetaan, onko rahoitusvälineiden valinta perusteltu asianmukaisesti

Komissio hyväksyy suosituksen.

137. Vuosien 2014–2020 yhteisten indikaattorien avulla on mahdollista yksilöidä investointiprioriteettiin 4b – energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen – liittyvät erityiset saavutukset. Yhteisten indikaattoreiden luetteloa laajennettiin entisestään vuosien 2021–2027 ohjelmien osalta siten, että niihin sisältyvät myös tulosindikaattorit (tuotosindikaattorit).

138. Komissio viittaa kohtaan 116 antamaansa vastaukseen.

139. Komissio viittaa kohtaan 120 antamaansa vastaukseen.